

JAARVERSLAG 2016

Rekenkamercommissie Midden-Drenthe

Maart 2017

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	Organisatie	4
3	Samenstelling	6
4	Onderzoeken en activiteiten in 2016	7
5	Communicatie en publiciteit	9
6	Rekening 2016	10

1 INLEIDING

Hierbij bieden wij u aan het jaarverslag 2016 van de rekenkamercommissie¹ Midden-Drenthe.

In dit verslag treft u algemene informatie aan over de rekenkamer, zoals de samenstelling en de taken van de commissie. Daarnaast geeft dit verslag een weergave van de activiteiten die de rekenkamer in het jaar 2016 heeft ondernomen.

Het jaar 2016 stond in het teken van twee onderzoeken. 1. Het onderzoek naar het wegonderhoud in de gemeente en 2. Het onderzoek naar de informatieveiligheid van de gemeente. De uitkomsten van het eerste onderzoek zijn reeds besproken in de gemeenteraad. Het tweede onderzoek zal binnenkort aan de raad worden aangeboden.

De rekenkamercommissie bestaat uit drie externe leden, benoemd voor een periode van zes jaar. De termijn eindigt het einde van dit jaar. Op 31 december hebben alle drie de leden twee periodes zitting gehad in deze rekenkamer. De rekenkamer wil ook in haar laatste jaar een zinvolle bijdrage leveren aan de raad van de gemeente Midden-Drenthe. De rekenkamer wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Wij hopen dat dit jaarverslag u inzicht geeft over de activiteiten die de rekenkamer in 2016 heeft ondernomen. Voor meer informatie kunt u uiteraard terecht bij de leden van de rekenkamer, waarvan het secretariaat is gehuisvest bij de griffie van de gemeenteraad.

*Namens de rekenkamer Midden-Drenthe,
Harry Zomer, voorzitter*

¹ De formele status is gebaseerd op artikel 81oa van de Gemeentewet, de zogenoemde rekenkamerfunctie. In dit document gemakshalve verder genoemd als rekenkamer.

2 ORGANISATIE

Positie

De rekenkamer is ingesteld bij raadsbesluit van 26 mei 2005. Toen is gekozen is voor een commissie, bestaande uit vijf externe leden. Benoeming van deze vijf leden vond plaats in de raadsvergadering van 26 januari 2006.

De keus voor een commissie, bestaande uit alleen externe leden heeft de gemeenteraad bewust gemaakt om de rekenkamer een onafhankelijke positie te geven ten opzichte van zowel de ambtelijke organisatie, het college van burgemeester en wethouders als de gemeenteraad. Bij de evaluatie die de gemeenteraad in 2011 over het functioneren van de rekenkamer heeft uitgevoerd is deze keus nadrukkelijk bevestigd.

De rekenkamer stelt zelf haar onderzoeksagenda op en maakt de keuze voor de te onderzoeken thema's. Wel maakt de rekenkamer de keus voor de te onderzoeken onderwerpen na overleg met de gemeenteraad.

De afstemming van het werk van de rekenkamer met de gemeenteraad over de onderzoeksonderwerpen, de onderzoeksvragen en over de voortgang van onderzoek is de laatste jaren toegenomen om daarmee de relevantie van het werk van de rekenkamer voor het functioneren van de gemeenteraad te versterken. Vanaf 2014 overlegt de rekenkamer tevens met de Werkgroep financieel overleg (WFO). Doel hiervan is goede afstemming over te onderzoeken thema's.

De rekenkamer rapporteert de uitkomsten van haar onderzoek aan de gemeenteraad.

In 2011 besloot de raad de commissie af te slanken van vijf naar drie leden. Deze drie leden zijn benoemd in de raadsvergadering van 15 december 2011 en benoemd voor een periode van zes jaar. Deze drie leden waren ook lid van de vorige commissie. De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een secretaris.

Missie en doelstelling

De missie van de rekenkamer is in het onderzoeksprotocol als volgt verwoord:

"De Rekenkamercommissie wil door middel van onderzoek een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Midden-Drenthe, in het bijzonder doordat het rekenkameronderzoek de controlerende taak van de Raad versterkt".

Het uiteindelijke doel van het onderzoek door de rekenkamer richt zich op het realiseren van een leereffect met betrekking tot:

- de effectiviteit van het gemeentelijke beleid,
- de doelmatigheid van de gemeentelijke organisatie
- het vergroten van de transparantie van het gemeentelijke bestuur.

Het verbeteren van de kwaliteit van het bestuur is daarmee de belangrijkste drijfveer van de rekenkamer. In het werk van de rekenkamer staat centraal om op basis van onafhankelijk onderzoek na te gaan of en op welke wijze doelstellingen van gemeentelijk beleid worden gerealiseerd.

Taken en werkwijze

De rekenkamer doet onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijke beleid. Daarbij ligt de nadruk, meer nog dan in de beginjaren van het functioneren van de rekenkamer, op onderzoek naar de effectiviteit van door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders.

In een overleg tussen seniorenconvent (fractievoorzitters) en de rekenkamer is een aantal aanvullende afspraken gemaakt over de werkwijze van de rekenkamer, dit in aansluiting op de evaluatie die de gemeenteraad in 2011 heeft uitgevoerd. Deze afspraken zijn:

1. Traditionele manier van onderzoek handhaven en waar nodig het onderwerp eerst verkennen.
2. Inspelen op nieuwe vormen van (kortdurend) onderzoek, inclusief zogenoemd ex ante onderzoek, en daarbij rekening houden met de actualiteit c.q. de strategische agenda van de gemeenteraad.
3. Een nauwere samenwerking met de gemeenteraad realiseren door meer frequente afstemming tijdens een onderzoek
4. Per onderzoek één trekker vanuit de rekenkamer aanwijzen.
5. Te streven naar een jaarlijkse afstemming van alle onderzoeksactiviteiten (rekenkamer, accountant, doelmatigheidsonderzoek, interne controles) over mogelijke onderzoeksthema's.

De resultaten van het onderzoek worden aangeboden aan de gemeenteraad. De raad kan deze resultaten gebruiken bij de invulling van zijn controlerende taak ten opzichte van het door het college en de burgemeester gevoerde bestuur. In het kader van de kaderstellende taak van de raad kunnen de resultaten ook aanleiding zijn eerder vastgestelde kaders te herzien of nieuwe kaders vast te stellen.

De rekenkamer heeft haar werkwijze vastgelegd in een reglement van orde. Voor het doen van rekenkameronderzoek zijn de richtlijnen opgenomen in een apart onderzoeksprotocol. Gebruikelijk is dat belangrijke onderzoeken worden uitgevoerd door externe onderzoeksbureaus. De rapportages aan de gemeenteraad komen volledig voor verantwoording van de rekenkamer. Via haar jaarverslag legt de rekenkamer verantwoording af over de door haar ondernomen activiteiten.

3 SAMENSTELLING REKENKAMER

De rekenkamer van de gemeente Midden-Drenthe bestaat uit drie externe leden, die door de raad zijn benoemd voor een periode van 6 jaar. De benoeming van de leden van de rekenkamer heeft plaatsgevonden in de raadsvergadering van 15 december 2012.

De leden waren in 2016 dezelfde als in het jaar er voor:

- De heer H. Zomer uit Veenoord (voorzitter)
- De heer J.A. Oostmeijer uit Groningen (lid)
- De heer A.A. Vlaardingerbroek uit Lieveren (lid)

De ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer wordt uitgevoerd door de secretaris van de rekenkamer, dhr. E. Lange uit Erica. Hij heeft een werkplek bij de griffie van de gemeenteraad.

4 ONDERZOEKEN EN ACTIVITEITEN IN 2016

4.1 Onderzoeken in 2016

In het jaar 2016 heeft de rekenkamer gewerkt aan:

- Het onderzoek naar het onderhoudsniveau van wegen in de gemeente.
- Het onderzoek naar de veiligheid van informatie bij de gemeente.

Onderzoek naar het onderhoudsniveau van wegen in de gemeente

De rekenkamercommissie van de gemeente Midden-Drenthe heeft onderzoek uitgevoerd naar het onderhoud van openbare wegen. Het geldende beleidskader voor het wegbeheer is verouderd en de gemeente is voornemens in 2016 een nieuw beleidskader voor onderhoud van openbare wegen op te stellen. Het onderzoek van de rekenkamercommissie was erop gericht de resultaten van het beleid en de uitvoering van het wegbeheer te evalueren en daarmee aanknopingspunten te bieden voor de discussie over nieuw beleid.

Het onderzoek leidt tot de onderstaande conclusies: 1. Het wegbeheer is beleidsarm. De aandacht voor het wegbeheer is op raadsniveau ad hoc. Het college stuurt jaarlijks bij, maar legt daarbij de focus op de uitvoering. 2. Op strategisch niveau is er onvoldoende inzicht in benodigde lange termijn investeringen en de precieze effecten van de bezuinigingen. Door beheersing op operationeel niveau leidt dit vooralsnog niet tot problemen in de uitvoering. 3. Op operationeel niveau functioneert het wegbeheer adequaat. 4. De organisatie is compact, deskundig, goed georganiseerd en behaalt voldoende resultaat voor de korte termijn. 5. De organisatie bevindt zich in een overgangsfase. Kennis en ervaring zijn nog sterk afhankelijk van personen. Dit maakt de organisatie kwetsbaar.

Het onderzoek leidde tot de volgende aanbeveling voor de gemeenteraad: 1. Stel een nieuw beleidskader voor de komende 5 tot 10 jaar vast, inclusief een meerjaren(budget)planning en heldere doelstellingen die in de tijd zijn afgebakend. Zorg dat het beleidskader periodiek voor actualisatie op de raadsagenda komt. Het onderzoek leidt tot de volgende aanbevelingen voor het college en de ambtelijke organisatie: 2. Opereer vanuit een systematisch beleidsproces met duidelijke doelstellingen voor de langere termijn. 3. Zet de feitelijke bepaalde staat van onderhoud af tegen het gewenste kwaliteitsniveau en maak een inschatting van de benodigde middelen om het vereiste kwaliteitsniveau te realiseren. Gebruik de resultaten hiervan bij het opstellen c.q. vaststellen van een meerjarenbeleid. 4. Zet de ontwikkeling die is ingezet rond het beter borgen van de goede uitvoering en het beter (digitaal) vastleggen van informatie door.

Onderzoek naar de informatieveiligheid

Bij veel werkprocessen van de gemeente is de rol van data en informatie groot.

Automatisering en gegevensbeheer speelt achter de schermen een belangrijke rol bij veel werkzaamheden van de gemeente. De transities binnen het sociale domein hebben de hoeveelheid persoonlijke gegevens bij gemeenten sterk vergroot. De vraag die de rekenkamer zich heeft gesteld, luidt in hoeverre er vertrouwelijk wordt omgegaan met deze gegevens en in hoeverre deze informatie 'veilig' is bij de gemeente. Om een goed antwoord op deze vraag te krijgen is de rekenkamer het voorjaar van 2016 gestart met een onderzoek. In het onderzoek is gekeken naar drie aspecten van veiligheid. De menselijke kant, de organisatorische kant en de technische kant. Bij de uitvoering van dit onderzoek zijn 2 grote verschillen zichtbaar ten opzichte van andere onderzoeken. Ten eerste is dit onderzoek in 'het geheim' gestart. De reden hiervan was dat we bij het onderzoek naar de menselijke kant geen slapende honden wakker wilden maken. Een gewaarschuwd mens telt voor twee. Het andere verschil bij de uitvoering van dit onderzoek is de intensieve samenwerking met de gemeente. Vanaf het begin aan is een kleine afvaardiging van de gemeente betrokken bij het onderzoek. De reden hiervan is meerzijdig. Zo is voor veel onderdelen de actieve

medewerking en toestemming nodig van de gemeente. Daarbovenop is het in het belang van alle betrokkenen dat eventuele gaten in het 'gemeentelijk pantser' zo snel mogelijk worden gerepareerd. De rekenkamer waardeert de constructieve medewerking van de gemeente. Het onderzoek is inmiddels afgerond. De uitkomsten worden binnenkort aan u als raad gepresenteerd.

4.2 Overige activiteiten

Vergaderingen

De rekenkamer vergadert als regel maandelijks. Afhankelijk van de uitvoering van onderzoek vinden er soms extra bijeenkomsten plaats. In het jaar 2016 is de commissie 10 keer bij elkaar gekomen voor een reguliere vergadering. Tijdens deze vergaderingen worden actuele zaken doorgenomen en lopende onderzoeken besproken, andere onderzoeken worden voorbereid dan wel afgewikkeld. Ook bespreekt de commissie mogelijke onderzoeksthema's aan de hand van de zogenaamde groslijst. Naast het reguliere overleg is er overleg geweest met het seniorenconvent, de werkgroep financieel overleg en heeft de commissie haar onderzoek gepresenteerd aan de raad. Tenslotte is ook gesproken met de directie en de griffier. Zo mogelijk worden vergaderingen/overleggen gecombineerd. Bij het onderzoek naar informatieveiligheid is een aantal keren gesproken met de directeur, burgemeester en een paar nauw betrokken ambtenaren.

NVRR en deskundigheid

De rekenkamercommissie is aangesloten bij de NVRR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies. Via deze vereniging vindt ondersteuning en kennisdeling tussen rekenkamers plaats. De voorzitter is bij één van deze bijeenkomsten geweest.

In het kader van kennisuitwisseling heeft de rekenkamer tweemaal gesproken met andere Drentse rekenkamers.

Tenslotte heeft de secretaris heeft nog een regiobijeenkomst van secretarissen van rekenkamers bijgewoond. Deze bijeenkomsten staan in het teken van het uitwisselen van ervaringen en het opdoen van ideeën.

5 COMMUNICATIE EN PUBLICITEIT

Algemeen

De rekenkamer stemt haar onderzoeksactiviteiten af met de gemeenteraad via de Werkgroep Financieel Overleg. Zo nodig of waar de situatie dit vraagt, wordt ook overleg gevoerd met het seniorenconvent.

Website

De rekenkamer Midden-Drenthe heeft op de website van de gemeente Midden-Drenthe haar eigen informatiepagina. Op deze website is algemene informatie te vinden over achtergronden, samenstelling en werkwijze van de rekenkamer en informatie over uitgevoerd en lopend onderzoek.

De eindrapporten worden gepubliceerd op de website.

Publiciteit

Naast de informatie via de website kan de rekenkamer ook besluiten om actief persberichten te versturen over haar onderzoeken.

6 JAARREKENING 2016

De rekenkamer beschikte in 2016 over een totaalbudget van bruto € 37.727
Over 2016 ziet het financiële resultaat er als volgt uit:

Omschrijving	Bedrag begroting	Uitgaven
Onderzoekskosten	19.550	16.255
Vergoeding + reiskosten leden	9450	10.920
bruto kosten secretariaat + reiskosten	8727	8802
Overige kosten	0	340
Totaal	37.727	36.317

Toelichting

De rekenkamer kan over het jaar 2016 een positief resultaat laten zien van €1410-. De overige kosten betreft de lidmaatschapskosten van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVRK).